

प्रलंबित आश्वासने तसेच प्रलंबित संसदीय आयुधे पूर्ततेसाठी प्रत्येक विभागात सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली कायमस्वरूपी आश्वासन तसेच संसदीय आयुधे पूर्तता समिती गठित करून वेळोवेळी आश्वासने व संसदीय आयुधे निकाली काढण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक : संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.२०५/काम-९
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ०३ डिसेंबर, २०२५

संदर्भ :- शासन परिपत्रक, संसदीय कार्य विभाग क्र. विपआ-२०२३/प्र.क्र.४२/चार,
दिनांक १०/१०/२०२५.

शासन परिपत्रक:-

महाराष्ट्र विधानमंडळच्या अधिवेशन कालावधीत उभय सभागृहात कामकाजादरम्यान मंत्री महोदयांकडून आश्वासने दिली जातात. मंत्री महोदयांकडून सभागृहात देण्यात आलेल्या आश्वासनांची त्वरीत पूर्तता करणे ही संबंधित मंत्रालयीन विभागांची वैधानिक जबाबदारी आहे. तसेच विधिमंडळाच्या उभय सभागृहात लोकप्रतिनिधिंनी उपस्थित केलेल्या संसदीय आयुधांची विहीत मुदतीत पूर्तता करून त्याबाबत विधिमंडळ सचिवालयास कळविणे ही सुध्दा मंत्रालयीन विभागांची वैधानिक जबाबदारी आहे. याची परिणामकारपणे अंमलबजावणी करण्यासाठी संसदीय कार्य विभागाच्या संदर्भाधिन दिनांक १० ऑक्टोबर, २०२५ च्या शासन परिपत्रकान्वये दिलेल्या सूचनेनुसार कामगार विभागात खालीलप्रमाणे आश्वासन समिती गठित करण्यात येत आहे :-

अ.क्र.	पदनाम	समितीतील पदाधिकारी
१	अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव	अध्यक्ष
२	सर्व सह/उप सचिव	सदस्य
३	सह/उप सचिव (विधिमंडळ कामकाज समन्वय)	सदस्य सचिव

२. सदर आश्वासन व संसदीय आयुधे पूर्तता समितीने तसेच विभागातील सर्व संबंधित कार्यासनांनी आश्वासने व संसदीय आयुधे निकाली काढण्यासाठी खालील सूचनांप्रमाणे कार्यवाही करावी.

१) विभागामध्ये समन्वय शाखेच्या कक्षाने प्रलंबित आश्वासनांची स्वतंत्र यादी तसेच प्रलंबित संसदीय आयुधांची स्वतंत्र यादी असलेल्या दोन स्वतंत्र नोंदवव्या ठेवण्यात याव्यात. सदर याद्या अद्ययावत आहेत, याची खात्री करण्यासाठी विभागाचे उप सचिव (विधिमंडळ कामकाज समन्वय) यांनी महिन्यातून एकदा स्वतः तपासणी करावी.

२) विभागाचे सह/उप सचिव (विधिमंडळ कामकाज समन्वय) यांनी महिन्यातून दोनदा दर पंधरा दिवसांनी सदर समितीची बैठक आयोजित करावी. सदर बैठकीत आवश्यकतेप्रमाणे क्षेत्रिय अधिकारी यांना तसेच संबंधित कार्यासन अधिकारी यांना निमंत्रित करण्यात यावे.

३) सदर बैठकीत प्रथम विभागातील प्रलंबित आश्वासनांची व संसदीय आयुधांची यादी समितीस सादर करावी. तसेच सदर आश्वासने व संसदीय आयुधे निकाली काढण्यासाठी कालमर्यादा आखून आवश्यक ती उपाययोजना करण्याबाबत निर्णय घेण्यात यावा.

४) सदर बैठकीत दोन वर्षापेक्षा अधिक प्रलंबित आश्वासने व संसदीय आयुधे निकाली काढण्यासाठी विशेष उपाययोजना आखावी व कालमर्यादा आखून सर्व आश्वासने व संसदीय आयुधे निकाली काढण्याच्यादृष्टीने कार्यवाही करावी.

५) जी आश्वासने पूर्तता होऊ शकत नाही, ती वगळण्याबाबत शासन परिपत्रकानुसार निर्णय घेऊन त्याप्रमाणे कार्यवाही करावी. अन्य विभागाकडून आश्वासन हस्तांतरणासंदर्भात प्राप्त झालेल्या नस्त्यांबाबत सदर बैठकीत निर्णय घेण्यात येऊन त्याप्रमाणे संबंधित विभागास सदर नस्ती परत करण्यात यावी, तसेच विभागातून अन्य विभागात आश्वासन हस्तांतरणासंदर्भात गेलेल्या नस्त्यांबाबतची सद्यस्थिती बैठकीत मांडण्यात येऊन त्याप्रमाणे अन्य विभागात पाठपुरावा करण्याबाबत कार्यवाही करावी, अन्य विभागात दीर्घकाळ प्रलंबित असलेल्या नस्त्यांबाबत सामान्य प्रशासन विभाग (रचना व कार्य) यांचे अभिप्राय घेऊन सदर नस्ती हस्तांतरणाबाबत कार्यवाही करावी.

६) विभागाने आश्वासने व संसदीय आयुधांची पूर्तता केल्यानंतर याबाबतची नोंद विधिमंडळ संचिवालयाच्या संकेतस्थळावर तसेच संबंधित कक्षात घेण्यात आली आहे, याची पडताळणी सदर बैठकीत करण्यात यावी.

७) विभागातील प्रलंबित आश्वासने व संसदीय आयुधांबाबत विधिमंडळाच्या आश्वासन समिती व तदर्थ समितीकडून आढावा घेण्यात येतो. सदर समितीने केलेल्या पत्रव्यवहारानुसार कार्यवाही करण्यात येऊन त्याबाबतचा आढावा सदर बैठकीत घेण्यात यावा.

विभागाकडे विहित कालावधीपेक्षा जास्त काळ प्रलंबित राहिलेल्या आश्वासनांच्या पूर्ततेसाठी वरील सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे, सदर परिपत्रक विभागाच्या सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांच्या जाणीवपूर्वक लक्षात आणून दिले जाईल याची दक्षता विभागाकडून घेण्यात घ्यावी.

८) सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक क्रमांक २०२५१२०३१६५०२३१४१० असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(स्वप्निल कापडणीस)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मंत्री (कामगार) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. राज्यमंत्री (कामगार) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

३. प्रधान सचिव (कामगार), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. सचिव, संसदीय कार्य विभाग, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
५. सर्व उप सचिव (कामगार), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. अवर सचिव/ कार्यासन अधिकारी, उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
८. विकास आयुक्त, असंघटीत कामगार, प्रभादेवी, मुंबई.
९. संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, वांद्रे (पूर्व), मुंबई.
१०. संचालक, बाष्पके, वांद्रे (पूर्व), मुंबई.
११. संचालक, नारायण मेघाजी लोखंडे, महाराष्ट्र श्रम विज्ञान संस्था, परेल, मुंबई.
१२. कल्याण आयुक्त, महाराष्ट्र कामगार कल्याण मंडळ, प्रभादेवी, मुंबई.
१३. प्रबंधक, औद्योगिक व कामगार न्यायालय, प्रशासकीय इमारत, मुंबई.
१४. सचिव तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळ, वांद्रे (पूर्व) मुंबई.
१५. निवड नस्ती कामगार-९.

*****